

יום ב', י"ד בתשרי תשס"ב (1 באוקטובר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

מצוות "הקהל"

"ויצו משה אותם לאמר מקץ שבע שנים במעד שנת השמטה בחג הסוכות. בבוא כל ישראל לראות את פני ה' אלקיך במקום אשר יבחר תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל באזניהם. הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלקיכם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת. ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה את ה' אלקיכם כל הימים אשר אתם חיים על האדמה אשר אתם עברים את הירדן שמה לרשתה". [דברים ל"א 10-13]

שנת "הקהל" תיפתח במעמד הממלכתי של "זְכַר לַהֲקֵהָל" בחג הסוכות ליד הכותל המערבי בירושלים, בראשות נשיא המדינה, מר **משה קצב**, שיקרא בעצמו בספר התורה בספר "דברים" לעיני כל "העם, האנשים, והנשים והטף וגרך אשר בשעריך".

סימנים מיוחדים רבים ניתנו למצוות ההקהל. עושים אותה אחת לשבע שנים, במוצאי שנת השמיטה (תשס"א היתה, כידוע, שנת שמיטה) בחג הסוכות, "בבוא כל העם". ואכן, במצווה זו משתתף "כל העם" כולל נשים וילדים וגם התושבים ה"גרים". וכל כך למה? המעמד הוא בא לבטא את הערבות ההדדית של כל חלקי העם "זה בזה", את הערך היסודי של "חידוש הברית" – כעין "מעמד הר סיני" – לקראת המחזור החדש של שבע השנים הבאות, כלשון חז"ל, ואת מרכזיותן של ירושלים ושל ארץ-ישראל לכלל העם היהודי, על כל חלקיו.

ייחודו של המעמד היה גם בכך שהמלך – שמייצג בתפקידו, בסמכותו ובאישיותו את ההתלכדות של כל עם ישראל – היה קורא בתורה בעצמו ולא על ידי שליח ולא על ידי "בעל-קורא" שמצטיין בנעימות קולו. בכך הוא היה מסמל את האחדות השורשית של כל העם סביב הדברים הנקראים על ידו בעצמו. מן המפורסמות הוא סיפורו של המלך אגריפס, שְׁבַעַת שקרא בתורה זלגו עיניו דמעות מתוך שחשש כיצד תתקבל קריאתו בתורה על ידי העם בפסוק **"לא תוכל לתת עליך איש נכרי"** [מ"פרשת המלך" – דברים י"ז 15], בהיותו הוא עצמו מזרע אדום, וחכמי הדור הרגיעו אותו וקראו לו בקול גדול, "אחינו אתה, אחינו אתה" [מסכת סוטה פרק ז' משנה ח']. סיפור זה ממחיש יותר מכל את אחדות העם כערך מרכזי של ההקהל.

חידוש מעמד ה"הקהל" הוצע לראשונה על ידי רבה של ירושלים האדר"ת זצ"ל (ר' אליהו דוד רבינוביץ תאומים), חותנו של הרב א"י קוק זצ"ל, עם תחילתה של שיבת ציון המודרנית בסוף המאה ה-19. האדר"ת פרסם בנושא זה קונטרס בשם "זְכַר לַמִּקְדָּשׁ" שזכה להדים רבים בארץ ובתפוצות. בפעם הראשונה נערך המעמד עוד לפני קום המדינה, בשנת תש"ו (1945), ביוזמת ד"ר שמואל כהנא. בשנים שלאחר מכן התקיימו מספר מעמדות "הקהל" בראשות הרבנים הראשיים, פרט לחג הסוכות תשל"ד (1973), שהיה בעיצומה של מלחמת יום הכיפורים.

לראשונה נערך מעמד "זְכַר לַהֲקֵהָל" ממלכתי מפואר ורב רושם בסוכות תשמ"ח (1987), בראשות נשיא המדינה דאז, חיים הרצוג ז"ל, שקרא בעצמו בתורה בספר "דברים", יחד עם הרבנים הראשיים לישראל, הרב אברהם שפירא שליט"א והרב מרדכי אליהו שליט"א.

ביוזמת נשיא המדינה, מר משה קצב, הורחבו אירועי ה"הקהל" במוצאי שמיטה זו ל"שנת הקהל" שלמה של אירועים, כינוסים ופעולות שונות. ביסודה של החלטה זו עמדה המחשבה שחיזוק ערכי ההקהל והעמקתם עשויים ללכד את העם ולחזק אותו לנוכח המצב החברתי, הרעיוני, המדיני והבטחוני של העם היהודי בארץ ובתפוצות. [דוד ברוקנטל – רכז מנהלת הקהל]

"...עת צרה היא ליעקב וממנה יושע." [ירמיה ל' 7]

יום נעים, בציפיה לישועה וחג שמח!